

dets Afskaffelse. Nu veed jeg meget vel, at mine politiske Modstandere til høre og den Del af Venstre, der staar mig nærmest i politisk Henseende, Alle som En ville sige: vi ere jo Allesammen Modstandere af Krig, Ingen af os vil Krig, ja, jeg hørte endogaa den høitærede Krigsminister forleden Dag sige: vi ruste netop for at undgaa Krig. Men deri ligger netop Forskjellen mellem disse ærede Medlemmer og mig, jeg vil ikke alene undgaa Krig, men jeg vil undgaa Alt det, der muliggjør Krig. Og hvad er det, der muliggjør Krig, Andet end Rustninger, Vaaben og Anskaffelse af det, der i det hele taget skal bruges til Krig? Nu for Tiden gaar man nemlig ikke i Krig med de bare Hæver, nei, vort militære Budget viser tilstrækkeligt, hvorledes man bliver nødt til at skaffe de bedst mulige Vaaben til Stede for at kunne gaa godt forberedt i Krig. Det er derfor naturligt at Rustninger, i det hele taget Militarismen, er det Middel, der gjør Krigen mulig, og dersom man derfor alvorlig vil Krigen til Livs, maa man ogsaa Militarismen til Livs, man maa i det hele taget lade være med at nære Militarismen. Dersom der er en Mand, der gaar omkring og siger den ene Dag efter den anden, at han vil skyde sin Nabo, kan der jo ikke være Tale om, at han kan udføre denne Gjerning, saalænge han ikke har et Skydevaaben. Dersom han nu vedbliver at true dermed, men man er overbevist om, at han er ude af Stand til at komme i Besiddelse af et Skydevaaben, saa ler man blot af ham og siger, at han er gal, at det blot er en fix Ide hos ham, men dersom der skulde opstaa en Mulighed for, at Manden kom i Besiddelse af et Skydevaaben, først da er der Fare for, at han kan udføre den Gjerning, han har truet med. Skydevaabenet er et Middel i hans Haand til virkelig at udføre den Trudsel, han har udstødt mod Naboen. Naar det er bleven ham muligt at anskaffe et Vaaben, og derved bliver ham muligt at udføre Gjerningen, indtræder jo det Forhold, at de, der have hjulpet ham at faae Vaabenet, blive hans Medskyldige i Gjerningen, dels Medskyldige i den Fare det medfører, og det hvad enten han udfører Gjerningen eller ikke, eller den bliver fuldført eller ikke, og dels medansvarlige i, at Gjerningen overhovedet bliver fuldført. Dette Medansvar deler sig

ganste naturligt i to Afstygninger. Naar der er en Del, der have tilskyndet ham til at anskaffe dette Vaaben, som han har faaet, og ved Hjælp af hvilket han kan udføre sin Gjerning, og maaske forstrakt ham med Midlerne til den, er det en Selvfølge, at deres Ansvar bliver meget stort. De blive meddelagtige i den Gjerning i en temmelig betydelig Udstrækning. Men det kan ogsaa tænkes, at der er Andre, som hvis de havde set tilstrækkelig klart paa Forholdene og havde optraadt tilstrækkelig energisk i Tide, maaske kunde have forhindret, at han overhovedet var kommen i Besiddelse af dette Vaaben, som sætter ham i Stand til at udføre den Gjerning, som han har for med det. Dersom de da ikke i Tide, til Trods for, at de havde kunnet det, have afværget, at han er kommet i Besiddelse af dette farlige Vaaben, hvorved han er kommet til at udføre denne Gjerning, maa de ogsaa være medansvarlige for, hvad de saaledes burde have afværget. Derfor siger jeg, at det nytter ikke Noget, at man saaledes slaar det Løst hen og siger, at vi Alle ere Modstandere af Krigen; men vi maa for Alvor være Modstandere af det, som fremkalder Krigen, Modstandere af Militarismen og Rustninger i det Hele taget, og imod Anskaffelsen af det Krigsmateriel, som gjør Krige mulige. Jeg er ogsaa en Modstander af Krige, fordi det forekommer mig, at de ere en Overlevering til os af Fortidens Barbarisme. Det forekommer mig, at den Tidsalder, vi nu leve i, burde være for langt fremskreden til, at man i det Hele taget afgjorde Strids spørgsmål mellem Nationerne ved blodige Slagsmaal. Vi tale i Nutiden om vor Kultur og Civilisation, ja om Humanitet mod de ulykkelig Gillede i Samfundet, man kalder vor Tidsalder den humane Tidsalder, og det nittende Aarhundrede for Oplysningsens Aarhundrede, men jeg gad nok vide, om man med Rette kan gjøre dette, saalænge man i alle moderne Stater anvender den største Del af Statens Indtægter til Anskaffelsen af de bedst mulige Kordvaaben, ved Hjælp af hvilke man i en nærmere eller i en fjernere Fremtid vil foranstalte det største mulige Mennekeslagteri paa den bedst muligt organiserede Maade. Det forekommer mig ikke, at dette er videre humanitært, eller at det kan kaldes videre civilisatorisk, og det forekommer mig, at hvis der